

Rekenkamercommissie Vallei en Veluweband

P/a Gemeente Barneveld
Postbus 63
3770 AB Barneveld
Tel: 14 0342

Gemeenteraad van Leusden
Postbus 150
3830 AD Leusden

Barneveld, 13 april 2017

Ons kenmerk:
Behandelend ambtenaar: I.M.T. Spoor
Doorkiesnummer: 0342 - 495 830
Uw brief van:
Bijlage(n): 1
Onderwerp: Doorwerking rekenkameronderzoek regionale samenwerking Leusden

verzonden op: 18 APR 2017

e-mailadres: i.spoor@barneveld.nl

met kenmerk: 1041337 ✓

Geachte leden van de gemeenteraad,

In 2013 heeft de rekenkamercommissie Vallei en Veluweband een onderzoek uitgevoerd naar de regionale samenwerking in Leusden. In oktober 2013 hebben wij hierover een rapport aangeboden aan de gemeenteraad, met vier aanbevelingen. Op 12 december 2013 heeft de raad de aanbevelingen van de rekenkamercommissie overgenomen. Het is gebruikelijk dat wij zo'n twee tot drie jaar na afronding van een onderzoek in een zogeheten doorwerkingsonderzoek terugkijken in hoeverre de aanbevelingen in de praktijk zijn gebracht. Wij hebben dit onderzoek uitgevoerd door het bestuderen van een aantal documenten (zie bijlage 1) en het houden van interviews met de portefeuillehouder, twee ambtenaren en twee raadsleden. Onze conclusie uit dit doorwerkingsonderzoek is dat de gemeente de aanbevelingen niet volledig, maar wel grotendeels heeft opgepakt en daarbij vooral gekozen heeft voor een praktische invulling. In deze brief lichten wij onze bevindingen en conclusie uit het doorwerkingsonderzoek toe.

Resultaten en conclusies uit het onderzoek van 2013

In 2013 concludeerden wij dat de sturing op samenwerkingen in de gemeente Leusden verbeterd kon worden en dat de effectiviteit van de onderzochte samenwerkingen niet eenvoudig vast te stellen was. Dit kwam o.a. doordat de effectiviteit niet uit de verantwoordingsinformatie af te leiden was. Naar aanleiding van het onderzoek hebben wij destijds vier aanbevelingen gedaan.

Bevindingen en conclusies doorwerkingsonderzoek

Hieronder gaan wij per aanbeveling uit 2013 in op onze bevindingen uit het huidige doorwerkingsonderzoek.

1. Stel voor iedere nieuwe samenwerking een business case op en laat deze door de raad vaststellen. Neem SMART doelstellingen op in de business case, die aansluiten bij het gemeentelijke beleid en die geëvalueerd kunnen worden.

Uit het doorwerkingsonderzoek blijkt dat de gemeente Leusden deze aanbeveling heeft opgepakt. Sinds 2013 is de gemeente Leusden twee nieuwe regionale samenwerkingen aangegaan:

- 1) op het gebied van bedrijfsvoering met de gemeenten Bunschoten, Nijkerk en Putten (BNLP) en

2) voor de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) met de gemeenten Woudenberg, Scherpenzeel en Barneveld.

De rekenkamercommissie heeft vastgesteld dat voor beide samenwerkingen business cases zijn opgesteld met SMART doelstellingen. Voor de samenwerking BNLN zijn business cases opgesteld per taakveld van bedrijfsvoering (financiën, ict, juridische en personele zaken). Hoewel dit een samenwerking betreft op het gebied van bedrijfsvoering en daarmee een bevoegdheid is van het college, heeft het college het voorstel tot samenwerking toch voorgelegd aan de raad. De raad van Leusden heeft op 27 oktober 2016 ingestemd.

De samenwerking Basisregistratie Grootchalige Topografie betreft een samenwerking tussen de gemeenten Woudenberg, Scherpenzeel en Barneveld op basis van een projectorganisatie. Het gaat om een tijdelijke samenwerking om de wettelijke opgave BGT tot uitvoering te brengen.

De respondenten geven aan dat de gemeente voor iedere nieuwe samenwerkingen een business case zal opstellen en deze vervolgens door de gemeenteraad zal laten vaststellen.

2. Stel vast welke (compacte) informatie nodig is om te kunnen sturen bij regionale samenwerkingen. Deze informatie moet in ieder geval een verantwoording bevatten over resultaten en effecten in relatie tot vooraf vastgestelde gemeentelijke doelstellingen. Stel hiervoor een standaardformat op dat voor iedere samenwerking gehanteerd kan worden.

De rekenkamercommissie heeft geconstateerd dat de gemeente Leusden bovenstaande aanbeveling niet heeft opgevolgd. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente niet met standaardrapportages werkt voor regionale samenwerkingen. In de interviews wordt dit bevestigd. In de betreffende samenwerkingsovereenkomsten staan nadere afspraken over datgene wat gerapporteerd moet worden. De respondenten geven aan dat er niet gestreefd wordt naar standaardrapportages, omdat de samenwerkingen zeer verschillend zijn. Wij begrijpen dat. Toch denken wij dat min of meer gestandaardiseerde rapportages ervoor kunnen zorgen dat raadsleden de relevante informatie sneller en gemakkelijker kunnen lezen en zo behulpzaam kunnen zijn bij het sturen op samenwerkingen. Respondenten geven aan dat de sturing op regionale samenwerkingen verbeterd is doordat er een coördinator verbonden partijen is aangesteld. Deze functionaris zorgt ervoor dat er meer aandacht is voor de tijdigheid en volledigheid van informatie van de regionale samenwerkingen en de aansluiting op het gemeentelijke P&C-cyclus. De coördinator verbonden partijen werkt nauw samen met de ambtelijke accounthouders die zich met name richten op de inhoudelijke informatie van de regionale samenwerkingen. Geïnterviewde raadsleden geven daarentegen aan dat het, ondanks de verbetering van de P&C-cyclus, voor raadsleden lastig blijft om op het goede moment invloed uit te oefenen op een regionale samenwerking. De rekenkamercommissie is van mening dat min of meer gestandaardiseerde rapportages en evaluaties daarbij behulpzaam kunnen zijn. De sturing via de P&C-cyclus kan verder nog verbeterd worden, door bijvoorbeeld vast te leggen hoe en wanneer de meest relevante samenwerkingen geëvalueerd gaan worden.

3. Zorg ervoor dat de Contact-Persoon Inkoop de taken, zoals deze in het bedrijfsplan 2013-2016 van het Inkoop Bureau Midden Nederland (IBMN) staan, kan uitvoeren. Zorg ervoor dat deze functionaris de doorzettingsmacht krijgt die nodig is om de inkoop binnen de gemeente Leusden goed te laten functioneren. Evalueer na een jaar in hoeverre de nieuwe werkwijze effectief is.

De rekenkamercommissie heeft vastgesteld dat de gemeente deze aanbeveling niet letterlijk heeft opgevolgd, maar een praktische invulling heeft gegeven. De rekenkamercommissie heeft tijdens het doorwerkingsonderzoek vastgesteld dat de Contact Persoon Inkoop geen formele doorzettingsmacht gekregen heeft. Dit is volgens de respondenten ook niet nodig, omdat er binnen de gemeente Leusden wordt gewerkt met een inkoopstrategie en de medewerkers weten de contactpersoon inkoop goed te vinden voor inkoop en aanbestedingsadvies. Bovendien, zo geven respondenten aan, controleert de interne controle afdeling achteraf of ingekocht is volgens de richtlijnen.. De rekenkamercommissie ziet wel een risico in deze werkwijze, als pas achteraf gecontroleerd wordt of de juiste procedure is gevolgd.

4. Geef verder invulling aan het raadsbesluit "werkwijze verbonden partijen" van 30 mei 2013:
- Organiseer overleg met de raden van de deelnemende gemeenten.
  - Maak afspraken met regionale samenwerkingen om planning en control-cycli af te stemmen.
  - Evalueer regionale samenwerkingen aan de hand van de vooraf vastgestelde criteria, kwaliteitseisen en doelstellingen. Stel de vraag aan de orde of de samenwerking oplevert wat het gemeentebestuur ervan verwacht en of er alternatieven zijn voor de samenwerking. Beoordeel zaken als uittreden, risico's, planning en control-cyclus. Stel voor de uit te voeren evaluaties een termijncalender op. Geef prioriteit aan evaluaties van samenwerkingen, waar het belang en risico groot zijn.

De rekenkamercommissie heeft geconstateerd dat bovenstaande aanbeveling gedeeltelijk opgevolgd is. Wij hebben in het doorwerkingsonderzoek vastgesteld dat er verdere invulling is gegeven aan het raadsbesluit "werkwijze verbonden partijen" uit 2013. Zo heeft de gemeente Leusden in 2015 samen met 9 andere gemeenten het manifest verbonden partijen ondertekend. In dit manifest worden de verbonden partijen (waarin de gemeenten deelnemen) opgeroepen om zich te houden aan tijdige verstrekking van relevante informatie en financiële documenten, zodat de raadsleden voldoende tijd hebben om eventuele zienswijzen op te stellen en in te dienen. Verder heeft de rekenkamercommissie vastgesteld dat er informatiebijeenkomsten zijn georganiseerd voor raadsleden met betrekking tot specifieke regionale samenwerkingen. Volgens de respondenten is de gemeenteraad bewuster gaan sturen en controleren op regionale samenwerkingen, mede door het werken met raadrapporteurs. Toch geven geïnterviewde raadsleden aan dat het lastig blijft om als raad invloed uit te oefenen op een samenwerking waar veel gemeentes bij betrokken zijn.

De rekenkamercommissie heeft verder geconstateerd dat er nog geen concrete invulling is gegeven aan het evalueren van samenwerkingen aan de hand van vooraf vastgestelde criteria en prioritering.

Met vriendelijke groet,

De heer drs. J.P.P. van Dort
Voorzitter rekenkamercommissie
Vallei en Veluwerand

Mevrouw ir. I.M.T. Spoor
Secretaris/onderzoeker rekenkamercommissie
Vallei en Veluwerand

cc: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Leusden

Bijlage 1 bestudeerde documenten

- B&W besluit “sturing en controle verbonden partijen” d.d. 23 juli 2013 met bijbehorende nota
- Dienstverleningsovereenkomst 2016 GBLT
- Voortgangsrapportages Heffen en Innen 2016-1 en 2016-2
- Brief aan raad “Regionale samenwerking bedrijfsvoering, 13 jan 2015
- Startdocument Regionale Samenwerking Bedrijfsvoering, Bunschoten, Nijkerk, Leusden, Putten, oktober 2014
- Business cases Financiën, ICT, Juridisch, P&O, okt-dec 2015
- Raadsvoorstel en –besluit “Samenwerking bedrijfsvoering gemeenten Bunschoten, Nijkerk, Leusden en Putten”, d.d. 27 okt 2016, met bijlagen
- B&W besluit “Vatstellen bedrijfsplan IBMN, verlengen samenwerkingsbijeenkomst, instemmen met wijziging van de statuten”, 19 nov 2013
- Halfjaarevaluatie 2016 van IBMN, gemeente Leusden, 11 juli 2016
- Het manifest Verbonden Partijen, Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, Eemnes, Leusden, Soest, Utrechtse Heuvelrug, Woudenberg, Zeist, 12 jan 2015
- Brief college Leusden aan rekenkamercommissie, “bestuurlijke reactie t.b.v. doorwerkingsonderzoek regionale samenwerking Leusden”, 21 nov 2016